

השיעור השבועי

של מורינו ראש הישיבה

הגאון המקובל רבי מרדכי עטייה שליט"א

בענין

הגבורות שבקונה הכל העוברות אל דעת

דנוק'

ד' אב תשע"ז

תוכן הענינים

- א..... באיזה דרך עוברים חסדי נ"ה לחו"ב דנוק' והה"ג לדעת דנוק'.....
- ב..... יסוד דו"א מכוון כנגד דעת דנוק'.....
- ב..... בחינת אפרים בן יוסף.....
- ג..... הגבורות עוברות לדעת דנוק' דרך נקב החזה.....
- ה..... הגבורות עוברות לדעת דנוק' ישר מעטרת יסוד דו"א.....
- ו..... ישוב השד"ה שמב' מקומות נמשך לדעת דנוק'.....
- דעת המזכיר שלום שרק דרך נקב שבחזה עוברות הגבורות לדעת דנוק'ז

להארות ולהערות

nivimaerocc@gmail.com

בענין הגבורות שבקונה הכל העוברות אל דעת דנוק'

באיזה דרך עוברים חסדי נ"ה לחו"ב דנוק' והה"ג
לדעת דנוק'

בסידור דף ס"ט ע"א [שורה ז'], כתב וז"ל: להמשיך ג' שלישים דאור חוזר דחסד דנצח, לחכמה דנוק'. וג' שלישים דאור חוזר דחסד דהוד, לבינה דנוק'.

וצריך לשאול ולהבין היאך עוברים חסדי נצח הוד דז"א אל חכמה ובינה דנוק', האם הדבר נעשה דרך מחיצות כלי נצח הוד דז"א שמשם עוברים החסדים בצורה ישירה לחכמה ובינה דנוק', העומדים כנגד פרקין עילאין דנצח הוד דז"א.

או שמעבר זה נעשה ע"י שעולים חסדי נצח הוד מנצח הוד דז"א, עד מקום החזה דז"א, ומשם דרך נקב החזה, עוברים החסדים לאחורי ז"א ועומדים בסוד צל"ם על גבי ראש הנוק', [כמבואר בע"ח שער ל"ד ספ"ד] ומשם נמשכים לחכמה ובינה שלה.

וספק זה קיים גם גבי כוונת המשכת ה' גבורות מיסוד דז"א לדעת דנוק'. שהנה בסידור [דף ס"ט אמצע ע"א מצד שמאל] כתב וז"ל: להמשיך מיסוד דז"א ה' גבורות לדעת דרחל, ולתקן דעת הנז' ונשלם לי' ספירות. ומסודר שם ה' גבורות, הנמשכות לג' כלי דעת דנוק'.

ויש להסתפק גם כאן, האם גבורות אלו יעברו ישר, מיסוד דז"א אל דעת דנוק' המכוון כנגד יסוד דז"א מאחוריו. או שהגבורות יעלו מיסוד דז"א עד החזה דז"א ומשם דרך נקב

החזה יצאו הגבורות ויעמדו ע"ג רישא דנוק' בסוד צל"ם, ומשם יכנסו לדעתה.

יסוד דז"א מכוון כנגד דעת דנוק'

והנה הרב בע"ח [שער ל"ה פ"ה דף נ"ג רע"ד] כתב בענין הה' גבורות וז"ל: כי הנה דעת נוק' נגד יסוד ז"א כנ"ל וכו', ומשם [מיסוד דז"א] לוקחם המלכות בדעת שלה, המכוון נגדו, כי ת"ת דז"א כתר שלה, ויסוד שלו דעת שלה.

וצריך לעיין האם כוונת הרב שהיות שיסוד דז"א מכוון כנגד דעת דנוק', לכן תהיה המשכת הה' גבורות ישירות מיסוד דז"א אל דעת דנוק'. או שכוונת הרב רק לציין את מקום עמידת יסוד דז"א שהיא כנגד דעת דנוק', אך אין כוונת הרב שלכן ימשכו הה' גבורות ישירות מיסוד דז"א אל דעת דנוק'.

וכשנעיין בדברי הרב בע"ח בכמה מקומות, נראה שיש מקומות שם מבאר הרב שיש מעבר ישיר מיסוד דז"א אל דעת דנוק' המכוון כנגדו. ויש מקומות שמבאר הרב, שהמעבר הוא דרך נקב החזה = צל"ם.

בחינת אפרים בן יוסף

הנה בע"ח [שער ל"ב פ"ט דף ל"ג סע"ג], כתב וז"ל: ונבאר בחינה אחרת שיש ביסוד של ז"א, הוא בחינת אפרים בן יוסף. הנה נודע כי ביסוד יש ב' עורות זה על גב זה, וכשמוהלים כורתים העורלה והוא עור הראשון העליון והחיצון, ואז לא יש שם מחיצה מפסקת רק עור אחד לבד, [וכשפורעין גם את העור השני, כמ"ש בהגוב"י אות ה'] אז מתגלית עטרת היסוד לבדה וכו'. ויכולים האורות שבתוכו [שבעטרת היסוד] לבקוע מחיצות העטרה עצמה ולהאיר לחוץ דרך צדדי דופני העטרה

וכו', וזו ההארה היא בחינת אפרים בן יוסף, כי היסוד עצמו דו"א הוא יוסף, ואפרים בנו הוא ההארה היוצאת מדופני צדדי העטרה שבו.

והנה אפרים צירופו מ"י אפ"ר, כי הנה הה' גבורות מנצפ"ך שהם גי' אפר עם הכולל, הנה הם נתונים בעטרא של היסוד הנקרא כל, שהוא גי' מ"י. וזהו אפר [ה' גבורות מנצפ"ך], מ"י [יסוד הנקרא כל גי' מ"י].

והענין כמ"ש אצלנו כי ביסוד עצמו הנקרא כל, יש בו כללות ה' חסדים מצד אמא, כל אחד כלול מי' הרי גי' מי. אבל הה' גבורות שמצד אימא, הם נתונים בעטרה של היסוד הנקרא כ"ל, כי משם נתונות ועוברות בדעת של רחל אשר כנגדה, לפי ששם הם בגילוי לסבה הנ"ל [כריתת הערלה והפריעה המגלים את עטרת היסוד]. ולכן יכולות לבקוע ולצאת דרך העטרה, להנתן בדעת רחל וזכור זה.

למדנו מענין אפרים בן יוסף, שהה"ג שבעטרת יסוד דו"א בוקעות מחיצות העטרה ויוצאים דרך צדדי העטרה ישירות אל דעת דנוק' המכוון כנגדו.

וצריך לדעת האם גם בכוונת קונה הכל [סידור דף ס"ט ע"א], המשכת הגבורות מיסוד דו"א המכוון כנגד דעת דנוק' [כמ"ש בע"ח דף נ"ג רע"ד וכנ"ל] תהיה בסוד אפרים¹ דהיינו בישירות מיסוד דו"א אל דעת דנוק'.

הגבורות עוברות לדעת דנוק' דרך נקב החזה

והנה בע"ח [שער ל"ד ספ"ד דף מ"ח ע"ב תוך ד"ה בחינת ד'] כתב הרב אחרת, וז"ל: והנה מקום הנוק' עתה הוא באחורי

¹ בענין אפרים זה ראוי ללמוד בדברי היפה שעה שער ל"ד פ"ו, דף נ' ע"א, אות א'. ובדב"ק נרחיב לקמן בעזה"י.

החזה של תפארת. ואורות היוצאות מן ז"א לכנוס בה, אינם יוצאים ועוברים דרך כל אורך מחיצות גוף ז"א. דא"כ היה הדבר, נמצא שברגע היו נכנסים בה כל המוחין, [וזה אי אפשר שיהיה כמבואר שם בשורות הקודמות, שהמשכה המוחין לנוק' אינה ברגע אלא בי"ב שנה].

אמנם הבוצינא דקרדינותא הנזכר באדרא דף קמ"א² נקיב ואעבר מאחוריו וכו', כי במקום החזה דז"א נקיב נקב א', ודרך שם עוברים האורות לאחור, ושם [אחורי ז"א מהחזה ולמטה] עומדת ראש הנקבה, ושם עושים צלם א' ע"ג ראש הנוק' וכו'. ונכנסין בה מעט מעט בהמשך י"ב שנה וכו'.

ונמצא כי אורות אלו היוצאין אל הנוק', הם עולים תחילה ממטה למעלה, מן היסוד עד למעלה בחזה ת"ת של ז"א תוך פנימיות גוף דז"א ושם נוקבין ויוצאים לחוץ באחורי החזה על ראש הנוק', ואז נכפפין ויורדים ונכנסים תוך הנוק', מלמעלה - מן הכתר שלה עד למטה בסיום הגוף שלה דרך כפיפת קומה.

וזהו ענין אותה הבעיא הנזכר במסכת בבא קמא בפרק הכונס, על האש נכפפת שהזיקה, כי כבר ידעת כי אורות המלכות הם גבורות הנקרא אש, והם יוצאים מבחי' אש נכפפת כמבואר כאן עכ"ל.

ומבואר מזה להדיא, שהגבורות העוברות אל הנוק' הם יוצאות דרך נקב שבחזה ועוברות לאחור. עוד נשים לב שהרב כאן שולל את האפשרות שיהיה המעבר דרך מחיצות גוף דז"א, דא"כ היו נכנסים כל המוחין בה ברגע אחד, [וכ"כ הרב בע"ח שער ל"ה פ"ב דף נ"א ע"ב].

² באדרא קמ"א לא נזכרה בוצינא דקרדינותא זו. וכן בע"ח שער ל"ד פ"ב ריש אות ט' שגם נזכרה אדרא דף קמ"א, הנה שם לא הזכיר הרב את בוצינא דקרדינותא זו.

וכן בע"ח שער ל"ד פ"ב [דף מ"ו ע"א ריש אות ט']. ביאר הרב שמאחר והאורות עוברים אל הנוק' דרך הנקב שבחזה, לכן נקראת הנוק' נקבה, וז"ל הרב: הנה מצינו שהמלכות נקראת נקבה, טעם הענין כמו שכתב באדרא קמ"א [הנזכר גם בע"ח דלעיל], תנא מתפשט האי ת"ת מטבורא דליבא, ונקיב ואעבר בגיסא אחרא ותקינ פרצוף דנוק' עד טבורא, ומטבורא שארי ובטבורא שלים.

כי אורות דמלכות רחל, ניתנים לה ע"י בעלה ז"א, בן בכור שנוטל פי שנים חלקו וחלקה, ואח"כ נקיב בחזה שלו, ומשם דרך הנקב ההוא יוצאין אורות שלה לאחורי ז"א, כי שם עומדת היא.

הנה גם כאן מבואר שמעבר הגבורות אל הנוק' הוא דרך נקב שבחזה לנוק' שבאחורי ז"א.

הגבורות עוברות לדעת דנוק' ישר מעטרת יסוד דז"א

אמנם בע"ח [שער ל"ג פ"א דף ל"ט ע"ב] מבואר שאדרכא הגבורות עוברות אל דעת דרחל ישר מעטרת יסוד דז"א וכנ"ל בסוד אפרים. וז"ל הרב: הנה נודע כי החסדים אשר ביסוד דאימא, הנה הם מתפשטין בז"א מחסד שבו עד הוד שבו. אבל הה' גבורות יורדות בעטרת דיסוד ז"א כנזכר לעיל [שער ל"ב פ"ח וכנ"ל] בענין אפרים בן יוסף, כדי לתתם משם בדעת רחל מצד האחור המכוון ממש כנגד מקום זה.

והרי שכאן נוקט הרב שהה' גבורות שבעטרת יסוד דז"א עוברות בסוד אפרים, ישירות מעטרת יסוד דז"א לדעת דנוק'.

ישוב השד"ה שמב' מקומות נמשך לדעת דנוק'

וכדי לישוב ב' כתובים אלו המכחישים זה את זה שפעם אמר הרב שהגבורות עוברות דרך נקב החזזה, ופעם אמר שהם עוברות בסוד אפרים. כתב השד"ה באיפה שלימה שער האונאה הנ"ל [אוצ"ח דף נ"ה ע"א] אות א', וז"ל: ואפשר לתרץ כי לעולם הגבורות עצמן, ניתנים אל הנוק' דרך נקב החזזה דז"א, כמ"ש הרב בשער ל"ד ובשער ל"ה. ומ"ש בפירקין [ריש שער האונאה] ובסוף שער הארות זו"ן, [בענין אפרים] שהגבורות יורדים ביסוד דז"א ומשם [דרך צדדי דופני עטרת יסוד ז"א] ניתנים בדעת דרחל, הוא על הארה שלהם, שבוקעת העטרה ויוצאת משם כמ"ש שם.

למדנו שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, והיינו דמ"ש הרב שהגבורות עוברות לנוק' דרך נקב שבחזה, מדבר אל עצמות הגבורות שעוברות לרחל. ומ"ש הרב שהגבורות עוברות דרך דופני צדדי העטרה לדעת דרחל המכוון כנגדו, מדבר על הארת הגבורות העוברות לרחל.

ונראה שראוי להבין מהאש"ל שמעבר הגבורות נעשה תמיד בשני הדרכים הנ"ל, שהעצמות עוברות דרך נקב החזזה, וההארה דרך הדפנות.

וכאשר נשוב לסידור הרש"ש [דף ס"ט אמצע ע"א מצד שמאל] שם כתב הרב, וז"ל: להמשיך מיסוד דז"א ה' גבורות לדעת דרחל, נראה שיש להבין מהאש"ל שהמשכה זו תהיה בשני הדרכים, והיינו שעצמות הגבורות יעברו דרך נקב שבחזה לאחורי ז"א ומשם לדעת דנוק', והארת הגבורות תמשך דרך מחיצות עטרת יסוד דז"א אל דעת דנוק' וכנ"ל.

דעת המזכיר שלום שרק דרך נקב שבחזה עוברות הגבורות לדעת דנוק'

אמנם במזכיר שלום [מערכת הג' אות י"ג], כתב [אחרת] וז"ל: ולפי קוצר דעתי נראה שדעתו לומר, לעולם שהם יוצאים דרך החזה. ומה שכתוב שהגבורות יוצאות וניתנות בדעת דנוק' המכוון כנגדו, אין הכוונה שמיסוד ניתנים ישירות לדעתה, אלא הכוונה שהגבורות שהיו ביסוד ניתנים בדעת. וכיצד סדר הנתינה, לא ביאר [הרש"ש] שסמך על מה שביאר במקום אחר שיוצאים מהחזה.

ובענין זה ראוי ללמוד בשפת אמת [להר"א משען] בביאורו על ע"ח שער תיקון הנוק' פ"ב אות כ' [דפו"י דף מ"ג ע"ג]. ובבאתי לגני ח"ב [מדף קע"ט ע"ב] יעו"ש באורך.